

Dil ve Edebiyat Araştırmaları II

Editörler

Mesut GÜN

B. Erdem DAĞISTANLIOĞLU



© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da Bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8299-73-1

Kitap Adı

Dil ve Edebiyat Araştırmaları II

Editörler

Mesut GÜN

ORCID iD: 0000-0001-9663-1066

B. Erdem DAĞISTANLIOĞLU

ORCID iD: 0000-0001-8763-1494

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

FIC019000

DOI

10.37609/akya.2106

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Akademisyen Yayınevi yöneticileri, yaklaşık 30 yıllık yayın tecrübesini, kendi tüzel kişiliklerine aktararak uzun zamandan beri, ticarî faaliyetlerini sürdürmektedir. Anılan süre içinde, başta sağlık ve sosyal bilimler, kültürel ve sanatsal konular dahil 2000’i aşkın yayımlamanın gururu içindedir. Uluslararası yayınevi olmanın alt yapısını tamamlayan Akademisyen, Türkçe ve yabancı dillerde yayın yapmanın yanında, küresel bir marka yaratmanın peşindedir.

Bilimsel ve düşünsel çalışmaların kalıcı belgeleri sayılan kitaplar, bilgi kayıt ortamı olarak yüzlerce yılın tanıklarındır. Matbaanın icadıyla varoluşunu sağlam temellere oturtan kitabın geleceği, her ne kadar yeni buluşların yörüngesine taşınmış olsa da, daha uzun süre hayatımızda yer edineceği muhakkaktır.

Akademisyen Yayınevi, kendi adını taşıyan “**Bilimsel Araştırmalar Kitabı**” serisiyle Türkçe ve İngilizce olarak, uluslararası nitelik ve nicelikte, kitap yayımlama sürecini başlatmış bulunmaktadır. Her yıl Mart ve Eylül aylarında gerçekleşecek olan yayımlama süreci, tematik alt başlıklarla devam edecektir. Bu süreci destekleyen tüm hocalarımıza ve arka planda yer alan herkese teşekkür borçluyuz.

Akademisyen Yayınevi A.Ş.

İÇİNDEKİLER

- Bölüm 1** Büyüklerin Dünyasının Gölgesinde Çocukların
İktidar Oyunu: *Sineklerin Tanrısı* 1
Aytaç ÖREN
- Bölüm 2** Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metin Türleri 15
İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY
- Bölüm 3** Samakovlu Ahmet Hamdi Paşazâde Halil Salim
Rüştü Akır'ın *Servet-i Fünûn* Dergisinde “Halil Rüşdü”
İmzasıyla Yayımlanan Telif Hikâyeleri 37
Gülsün NAKİBOĞLU
- Bölüm 4** Cenap Şahabettin'in Çeviri Düzyazıları 77
Gülsün NAKİBOĞLU
- Bölüm 5** Yalancı Eş Değer-İki Dilli Sesteş Yapılar (Türkçe-İbranice Örneği) 123
Begüm Sultan ÜNSAL
Yusuf TATLI
- Bölüm 6** Hitit Kralı I.Şuppiluliuma'nın Adının Kökeni Hakkında 147
İlker KOÇ
Yasemin ARIKAN

YAZARLAR

Prof. Dr. Yasemin ARIKAN
Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih
Coğrafya Fakültesi, Hititoloji AD
ORCID iD: 0000-0002-3861-4142

Dr. Öğr. Üyesi Aytaç ÖREN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Yabancı
Diller Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4208-548X

Öğr. Gör. Dr. İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY
Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi,
Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Yabancı
Diller Bölüm Başkanlığı Türkçe Birimi
ORCID iD: 0000-0003-1394-5778

Öğr. Gör. Dr. Gülsün NAKİBOĞLU
İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Dili
Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-0973-7589

Öğr. Gör. Begüm Sultan ÜNSAL
Trabzon Üniversitesi Rektörlük
ORCID iD: 0000-0003-2883-8326

Dr. İlker KOÇ
Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Toplum
ve Bilim Uygulama ve Araştırma
Merkezi
ORCID iD: 0000-0002-8937-6631

YL. Öğrencisi Yusuf TATLI
Mersin Üniversitesi
ORCID iD: 0000-0002-5055-0292

Bölüm 1

BÜYÜKLERİN DÜNYASININ GÖLGESİNDE ÇOCUKLARIN İKTİDAR OYUNU: *SİNEKLERİN TANRISI*

Aytaç ÖREN¹

WILLIAM GOLDING VE SANATI

1983 Nobel edebiyat ödüllü William G. Golding (1911-1993), İngiltere Cornwall'da eğitimli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Farklı türde eserlerinin yanında özellikle günümüz dünyasındaki insanın trajik durumunu aydınlatan romanlarıyla tanınır. Marlborough Grammar School ve Oxford Brasenose College gibi okullarda hayata güzel bir eğitimle hazırlandı. Yazarlığın dışında oyuncu, öğretim görevlisi, denizci, müzisyen ve okul müdürü gibi yaşamın değişik alanlarına kapı aralayan farklı birçok uğraşların içinde oldu. 1940-1945 yılları arasında İkinci Dünya Savaşı'nda İngiliz Kraliyet Deniz Kuvvetleri'nde bizzat savaşın içinde dünya güçlerinin iktidar mücadelesine ve binlerce yıllık medeniyete sahip insanın çaresizliğine ve bir o kadar da vahşiliğine şahit oldu. 1961 yılında Bishop Wordsworth's'daki öğretmenlik kariyerini bırakarak 20. yüzyılın tüm gelişmiş kurumlarıyla aydınlatamadığı o koyu karanlık insanın izlerini kurmacada sürmek amacıyla kendini tam zamanlı yazarlığa bıraktı.

William Golding, 1934'te hiç kimsenin ilgisini çekmeyen bir şiir kitabının ardından şiir yazamadığı için düzyazı yazacağını söylemiş ama yirmi yıl suskunluğunu ancak *Sineklerin Tanrı'sı*yla romanı ile bozmuştur (Urgan, 2016, s. 249). Kullandığı sembol, imge ve mecazlarla yapıtlarını değişik düzeylerde yorumlatan büyük bir dil ustası olan Golding, geleneksel İngiliz romanında hâkim olan toplum-birey ilişkisinden çok insanın nasıl bir yaratık olduğuylla ilgilenen bir yazardır ve yapıtlarında insanın değişmeyen niteliklerini, özündeki tutkuları ve dürtüleri ortaya koymaya çalışır (İçöz, 1993, s. 85). Eserlerinde yaşam ve gözlemlerinden kurmacaya giden bir seyir göze çarpar. Golding, aşkın hakikatleri kavramlardan çok deneyimleriyle temellendirir (Eagleton, 2012, s. 421).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü, aytaç.oren@sbu.edu.tr,

KAYNAKLAR

- Carter, R. & Mcrae J. (2001). *The poutledge history of literature in English*. New York: Routledge.
- Cevizci, A. (2013). *Paradigma felsefe szliğ*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Cotta, S. (2003). Şiddet (İ. Yerguz, Çev.). *Siyaset felsefesi szliğ* (P. Raynaud & S. Rials, Ed.) (ss. 847-851). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Eagleton, T. (2012). *İngiliz romanı* (B. Özkul, Çev.). İstanbul: Sözcükler.
- Foucault, M. (1978). *The history of sexuality* Vol 1. (R. Hurley, Çev.). New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (2002). *Toplumunu savunmak gerekir* (A. Şehsuvar, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Foucault, M. (2013). *Hapishanenin doğuşu* (M. A. Kılıçbay, Çev.) (5. bs.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Freud, S. (2012). *Totem ve tabu* (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Golding, W. (1965). *Hot gates*. Londra: Faber and Faber.
- Golding, W. (2016). *Sineklerin tanrısı* (M. Urgan, Çev.) (33. bs.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Hakkioğlu, M. (2020). *Kuzey İrlanda şiiirinde politik şiddetin postmodern anlatımı Ci-aran Carson, Paul Muldoon, Medbh McGuckian*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- İçöz, N. (1993). Modern bir alegori rneği: *Sineklerin Tanrısı*. *Gndoğan Edebiyat*, 6 (Bahar), 85-95.
- Lodge, D. (1992). *Art of fiction*. New York: Viking Penguin.
- Nietzsche, F.(2017). *Gç istenci* (Nilfer Epçeli, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Northouse, P. G. (2016). *Leadership theory and practice* (7. bs.). Los Angeles: Sage Publications.
- Quinn, E. (2006). *A dictionary of literary and thematic terms* (2. bs.). New York: Facts On File.
- Said, E. (1979). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Spitz, D.(1970). Power and authority: An interpretation of Golding's 'Lord of the Flies'. *The Antioch Review*, Spring, Vol. 30, No. 1, ss. 21-33.
- Sturm, R. E. & Antonakis, J. (2015). Interpersonal power: a review, critique, and research agenda. *Journal of Management*, 41(1), 136-163.
- Urgan, M. (2016). Sonsöz. William Golding, *Sineklerin Tanrısı* (M. Urgan, Çev.) (33. bs.) (ss. 249-261). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Weber, M. (1954). *On law in economy and society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bölüm 2

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL METİN TÜRLERİ

İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY¹

GİRİŞ

Genel anlamda dil öğretim dersleri özel anlamda Yabancılara Türkçe öğretimi dersi metin merkezlidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kazanımlar, yöntem ve teknikler kadar öğretimin temel öğelerinden olan metinlerin seçimi, çeşitliliği ve öğrencilere sunuluş biçimi de önemlidir. Dilleri İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde belirtildiği üzere dil etkinliklerinin hepsi öğrencinin ve iletişimle rol alan kişinin/kişilerin metne ilgisi doğrultusunda çözümlenir. Metin, dilsel iletişimin her türlü hareketinde merkezdedir (MEB, 2009, s. 89, 94). Öğretimi, yalnızca ders kitaplarındaki metinlerle değil; başka metin türleriyle de desteklemek gereklidir. Çeşitli açılardan öğretim sürecini zenginleştirdiği bilinen yazınsal metin türleri; Türkçe öğretiminin genel amacı olan konuşma, yazma, dinleme, okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlar.

Öğretim sürecinde farklı türden yazınsal metinlerden yararlanmak, öğrencilerin hedef dilin söz dizimini, kurallarını, söz varlığını; hatta hedef kültürünü doğal bir yolla görmelerini, yani metinler aracılığıyla hedef dile ilişkin farkındalık kazanmalarına yardımcı olur. Kültürün yansıtıcısı özelliği taşıyan yazınsal metinler, öğrencilerin söz varlığını genişletir. Onlara dil yapılarının çeşitli örneklerini sunar. Sözü'nün kısası öğrencilerin, dilin günlük hayattaki çeşitli kullanımlarıyla karşılaşmalarını sağlar. Onları, farklı durumlarla ve bağlamlarla yüz yüze getirir. Dahası yazınsal metinler, iletişim kurarken kültürel bağlamlardaki farklılıkların öğrenciler tarafından görülmesini; hedef kültürün yani Türk kültürünün ve edebiyatının tanıtılmasını sağlar. Çünkü hedef dille birlikte o dilin anlam bulduğu hedef kültür de öğrenilir. Durukan (2022, s. 224) yazınsal metinlerin kaynak dilin kültürüyle hedef dilin kültürü arasında bir etkileşim sağlayarak dil öğretiminin daha verimli gerçekleşmesinde önemli bir rol oynadığı-

¹ Öğr. Gör. Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Yabancı Diller Bölüm Başkanlığı Türkçe Birimi, altuntasilke@gmail.com

KAYNAKLAR

- Altuntaş Gürsoy, İ. (2020). Çocuk edebiyatında yazınsal türler. Sedat Karagl & Erhan Ően (Eds.), *Çocuk edebiyatı- okuma kültürü temelleri* içinde (s.157-173). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Arak, H. (2013). Yabancı dil öğretiminde edebiyatın yeri. Yusuf Őahin (Ed.), *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğretilimi ve öğrenimi* içinde (s. 88-99). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Artuç, S. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Şiir metinlerinden yararlanma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Aşcı, Y. & Topçu Tecelli N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma ve yazma becerisi geliştirmeye yönelik yk kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 32, 203-220. Doi: 10.20427/turkiyat.642418
- Ayhan, M. S. & Arslan, M. (2014). Metin olarak masalların yabancılarla Türkçe öğretiminde dilsel ve kişisel becerilerin gelişimine etkisi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 543-559. Doi: 10.17218/husbed.25841
- Bekdaş, M. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk efsaneleri: okuma ve yazma becerileri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Çotuksöken, Y. (2010). *Uygulamalı Türkçe yazılı ve sözlü anlatım*. İtanbul: Papatya Yayınları.
- Dağdeviren, İ. (2019). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde efsane türü metinlerden hareketle kültür aktarımının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Demir, F. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi geliştirmeye yönelik yk kullanımı: B2 düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Dilidüzgün, Ő. (1995). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Durukan Ő. (2022). Modern Türk edebiyatı metinlerinin yabancılarla Türkçe öğretilimi kitaplarına yansımaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 223-235. Doi: 10.21666/muefd.1004996
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/yabancı dil öğretiminde zgn ve değiştirilmiş dilsel girdi zerine. *Turkish Studies*, 8(1), 1291-1306. (27/06/2022 tarihinde <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933188.pdf> adresinden ulaşılmıştır.)
- Durmuş, M. (2013b). Metin değiştirimin dilsel süreçleri zerine. *International Journal of Social Science Studies*, 6 (4), 391-408. Doi: 10.9761/JASSS1077
- Dündar, S. A. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası yaklaşıma dayalı edebî metin kullanımı: C1 düzeyi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Güney, E. C. (1971). *Folklor ve halk edebiyatı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gürsoy Akyüz, S. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dede korkut hikâye-leri'nden yararlanılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.

- Güzel Öncel, ř. (2021). *Türkçenin yabancı çocuklara öğretiminde fabl kullanımının değerler eğitimine etkisi üzerine bir inceleme-La Fontaine fablları örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi.
- Helimoğlu, Y. M. (1997). Türk masallarında çocuk imgeleri. Bekir Onur (Ed.). *1. Ulusal çocuk kültürü kongresi bildiriler kitabı* içinde (s. 139-147). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Işıdan, A. (2020). Yabancı dil öğretiminde şiirin yeri. *Journal of Institute of Economic Development And Social Researches*, 6 (23), 197-201. Doi:10.31623/İksad062301
- Kaya, N. N. (2019). *Türk destanlarının yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak metne uyarlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Kaya, N. S. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Türk masallarından yararlanılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kudat, C. (1996). Yabancı dil öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımı. *Ankara Tömer Dil Dergisi*, 43, 32-42.
- Lazar, G. (2009). *Literature and language teaching- a guide for teachers and trainers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni- öğrenme- öğretme- değerlendirme*. (15/ 05/ 2020 tarihinde http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Odacı, S. (2018). Toplumsal ve bireysel bilincin ortak referans çerçevesi olarak edebî metinlerin yabancılara Türkçe öğretimindeki yeri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (4), 1187-1197. Doi: 10.16916/aded.395778
- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Orhan, K. (2007). *Grev*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Özdemir, E. (2007). *Yazınsal türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, S. (2010). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde halk hikâyelerinden yararlanma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Özdin, A. (2020). *Türk masallarının yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metni olarak uyarlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Seçkin Polat, Ö. (2012). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiire kültürel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Şimşek, P. (2017). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel materyaller: okuma metinleri ve okuma kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (8), 211-225. (16/07/2022 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34591/382221> adresinden ulaşılmıştır.)
- Tepebaşılı, F. (2016). Yabancı dil öğretiminde fabl. Erdinç Yücel, Hasan Yılmaz & M. Serkan Öztürk (Eds.), *Yabancı dil öğretimine genel bir bakış* içinde (s. 55-59. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Turhan Tuna, S. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminde Türk halk edebiyatı metinleri kullanımı: Oğuz Kağan destanı örneği. *Turkish Studies*, 9 (3), 1481-1497. Doi: 10.7827/TurkishStudies.6316

- Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı (2020). (30/08/2021 tarihinde https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Uslu Üstten, A. & Haykır, T. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin seçimi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (3), 1633-1652. Doi:10.29299/kefad.2019.20.03.018
- Üze Yurtseven, F. (2010). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazımsal metinlerin yeri ve önemi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Yazıcı, N., Altuntaş Gürsoy, İ. & Demirel Aydemir, G. D. (2021). Aspects of Narrative Competence in Language Levels and Narrative Texts in the CEFR. *Kastamonu Education Journal*, 29 (3), 559-573. Doi: 10.24106/kefdergi.774173

Bölüm 3

SAMAKOVLU AHMET HAMDİ PAŞAZÂDE HALİL SALİM RÜŞTÜ AKIR'IN *SERVET-İ FÜNÛN* DERGİSİNDE “HALİL RÜŞDÜ” İMZASIYLA YAYIMLANAN TELİF HİKÂYELERİ

Gülsün NAKİBOĞLU¹

GİRİŞ

1891’de yayımlanmaya başlanan *Servet-i Fünûn* dergisi 1944 senesine kadar fasılalarla yayın hayatına devam eder. Özellikle 1896’da Tevfik Fikret’in derginin edebî cephesinden sorumlu kılınmasıyla devrin edebî faaliyetlerine yön veren haftalık bir dergi olmayı başaran *Servet-i Fünûn*’da pek çok yazar ve şairin telif ve tercüme eserlerine yer verilerek zengin bir edebî faaliyet cephesi tesis edilir. Dergide asıl isimleriyle olduğu kadar müstearlarıyla da yazan isimler bulunmaktadır.

Müstear: “eğreti (alınmış), takma (ad)” (Devellioğlu, 1992, s. 890) anlamındadır. Müstear kullanan bir yazarın daha sonra bir vesileyle -bir konuşmada ya da hatıra, mektup benzeri başka bir yazısında- hangi müstearı kullandığını belirtmesi durumunda müstear imzalı eserin asıl sahibini bulmak kolaylaşmaktadır. Benzeri şekilde o müstear kullanılarak kaleme alınan yazılara cevap niteliğindeki çeşitli yazılarda asıl yazara yapılan atıflar, müstearın sahibinin anlaşılmasına yardımcı olabilmektedir. Ayrıca müstear sahibi edebiyatçının çevresindekilerin, tanıdıklarının veya edebî faaliyetlerine vâkıf olan farklı yazarların hatıraları başta olmak üzere çeşitli yazılarından ya da kayda geçen sohbetlerinden hareketle müstearın sahibi hakkında bilgi elde etmek mümkün olmaktadır. Bir diğer yöntem ise müstear kullanılan eserin içindeki ipuçlarını takip etmektir. Bunlar yazarın daha önceki eserlerine atıflar şeklinde olabilmektedir. Müstearların sahiplerinin keşfindeki önemli bir sorun aynı müstearı kullanan farklı isimlerin bulunabilmesinden kaynaklanmaktadır.

¹ Öğr. Gör. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, nakiboglu@itu.edu.tr

Bugüne kadar hakkında bir çalışma yapılmamış olması biraz da adının müstear olarak algılanması sebebiyledir. Bu kitap bölümü gelecekte yapılacak çalışmalara bir girizgâh olma gayretindedir.

KAYNAKLAR

- 1877-1878 Osmanlı-Rus seferinde Osmanlı kumandanları. (1913). (H. R. Akır, Çev.) İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya.
- Akır, H. (2017). *1877-1878 Osmanlı-Rus seferinde Osmanlı Kumandanları (eski ve yeni harflerle)*. (E. Gör, Dü.) DBY.
- Akır, H. R. (1311ı, Kânun-ı sâni 19). İlk sevgi. *Servet-i Fünûn*(255), 331-332.
- Akır, H. R. (1311a, Temmuz 13). Bir günlük hâtıram [I]. *Servet-i Fünûn*, 5(228), 317-320.
- Akır, H. R. (1311ç). Visâl-i ma'sûmâne. *Servet-i Fünûn*, 47-48.
- Akır, H. R. (1311b, Temmuz 20). Bir günlük hâtıram [II]. (229), 335-336.
- Akır, H. R. (1311c, Ağustos 3). Leyl-i ıztırâb. *Servet-i Fünûn* (231), 367-368.
- Akır, H. R. (1311d, Eylül 28). İbtidâ. *Servet-i Fünûn* (239), 78-80.
- Akır, H. R. (1311e, Teşrin-i evvel 5). Cevâb. *Servet-i Fünûn*, 95-96.
- Akır, H. R. (1311f, Teşrin-i evvel 19). İlk tebessüm. *Servet-i Fünûn* (242), 128.
- Akır, H. R. (1311g, Teşin-i sâni 23). Tebşir. *Servet-i Fünûn*, 207-208.
- Akır, H. R. (1311h, Kanûn-ı Evvel 21). Hodperest! *Servet-i Fünûn* (251), 271-272.
- Akır, H. R. (1311ğ, Teşrin-i sâni 30). Kitâb-ı aşktan bir yaprak. *Servet-i Fünûn* (248), 221-223.
- Akır, H. R. (1890a). *Zavallı avcı*. İstanbul: Kitabcı Avadis.
- Akır, H. R. (1890b). *Eyvah, yahut, talihsiz bir kız*. İstanbul: Kitapçı Avadis.
- Akır, H. R. (1892). *Müftehem pederin müftehem oğlu*. İstanbul: Avadis Kütüphanesi.
- Akır, H. R. (1894a). *Fransızca kıraat muallimi*. İstanbul: Artin Asaduryan Matbaası.
- Akır, H. R. (1894b). *Veda-i müebbed*. İstanbul: Artin Asaduryan Matbaası.
- Akır, H. R. (1895). *Terânelerim*. İstanbul: Hadika-ı Marifet.
- Akır, H. R. (1896). *Fransızca usul-i talimi*. İstanbul: Artin Asaduryan Malumât Matbaası.
- Akır, H. R. (1898). *Müteverrim*. İstanbul: Kitabcı Mihran.
- Akır, H. R. (1901, Mayıs 9). Te'mmül-i hakikat. *Musavver Fen ve Edeb Mecmuası* (87), 137-138.
- Akır, H. R. (1908). *10 Temmuz 1324*. Bursa: Matbaa-i Amiri.
- Akır, H. R. (1909). *Çocuk terbiyesine mahsus kan'un-ı esâsi*. İstanbul: Matbaa-i Hayriye.
- Akır, H. R. (1911). *Yangına karşı ne yaparız ve nefsimizi, canımızı, nasıl muhafaza ederiz*. İstanbul: İkbâl Kütüphanesi.
- Akır, H. R. (1915). *Tetebbuâtım ve müstahzâratım*. İstanbul: Ahter Matbaası.
- Andı, K. (1997). *Servet-i Fünûn mecmuasının sistematik indeksi [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

- Andı, K. (2006). Servet-i Fünûn mecmuası. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 4(7), 533-544.
- Baytımur, N. M. (2018). *Arafta kalan bir nesilde bilinçlenmesini gerçekleştiren bir edebi tür - ara nesil'de hikaye*. İstanbul: Gece Akademi.
- Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Proje Ekibi. (t.y.). *Yazar arşivi: Halil Rüşdü*. (Z. Uysal, Editör) 18.08. 2022 tarihinde Servet-i Fünûn: <http://www.servetifunundergisi.com/author/halil-rustu/> adresinden alındı
- Çelik, S. (2018). *Servet gazetesi (1-100. sayılar) inceleme ve seçilmiş metinler [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- Çetindaş, D. (2006). *Popüler tarihî romanlar ve M. Turhan Tan [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Kayseri : Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.
- Develioğlu, F. (1992). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat* (10 b.). Ankara: Aydın Kitabevi.
- Gariper, C. (2020). Geçiş dönemi: ara nesil. R. Korkmaz (Dü.) içinde, *Yeni Türk Edebiyatı el kitabı 1839-2000* (13 b., s. Ankara). Ankara: Grafiker.
- Kılıç, A., & Gürbüz, H. (2019). Recaizade Mahmut Ekrem'in edebiyata dair bazı dikkatleri ve eleştirileri. *ESBDER*, 12(2), 223-245.
- Kaplan, M. (2007). *Tevfik Fikret: devir-şahsiyet-eser* (10 b.). İstanbul: Dergâh.
- Keleş, R. E. (1999). *Mektep dergisi'nin incelenmesi batı edebiyatından tercümeleler 1891-1898 [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. İstanbul: Marmara üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.
- Koçbay, O. (t.y.). *Samakovlu Halil Salim Bey'in hatıralarında Burdur*. 16.08.2022 tarihinde Academia: https://www.academia.edu/26398715/samakovlu_halil_salim_beyin_hatıralarında_burdur adresinden ulaşılmıştır.
- Kolcu, A. (2004). *Musavver Fen ve Edeb Mecmuası (İnceleme, Tahlilî Fihrist ve Seçme Metinler) [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Meydan, E. (2014). *Tasvir-i Efkâr Gazetesi Üzerine Bir inceleme (1-451. Sayılar) [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı.
- Nizamoğlu, Y. (2011, Güz). 10 Temmuz İnkılâbının birinci yıldönümünde Neyyir-i Hakikat gazetesinin yayınladığı mecmua üzerine. *OTAM* (30), 99-126. https://doi.org/10.1501/OTAM_0000000581
- OCLC WorldCat Identities. (t.y.). *Akır, Halil Rüştü*. OCLC WorldCat Identities: 15.08.2022 tarihinde <https://worldcat.org/identities/lccn-nr99009056/> adresinden ulaşılmıştır
- Okay, O. (2005). *Batılılaşma devri Türk Edebiyatı: fikirler, türler, topluluklar, temalar*. İstanbul: Dergâh.

- Özen, O. (2017). *Artin Asaduryan'ın hayatı ve basın faaliyetleri (1853-?) [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı.
- Pala, İ. (1999). *Ansiklopedik divân şiiri sözlüğü* (5 b.). Ankara: Ötügen Yayınları.
- Servet. (1898, Eylül 2). Mekteb-i mezkûr... *Servet* (82).
- Sincer, M. K. (2021). osmanlılarda seyahatnâme kültürü ve antalyalı halil salim'in adadolu ve rumeli'ye bir küçük seyâhat yâhud her yerde terakkî isimli risalesi üzerine bir değerlendirme. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, 10 (1), 107-132.
- Tanpınar, A. H. (1997). *19 uncu asır Türk edebiyatı tarihi* (8 b.). İstanbul: Çağlayan Kitabevi.
- Tümer, C. Ş. (2003). "Mektep" dergisi ve hakkında yapılan çalışmalara dair bazı dikkatler. A. Ü. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (21), 323-338.
- Türk Tarih Kurumu. (t.y.). *Tarih çevirme kılavuzu*. 10.08.2022 tarihinde: <https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu/> adresinden ulaşılmıştır
- Tuna, S. (2021). *Musavver Terakki (beşinci sene) inceleme-tahlili dizin-seçilmiş metinler [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- Us, H. T. (2019). Elli yıl. <https://bik.gov.tr/wp-content/uploads/yayinlar/50-yil.pdf>. (Ö. F. Doğan, Dü.) İstanbul.
- Yıldız, G. (2017). İstanbul'da bir Acem matbaası: kitapçı Tahir ve Ahter. *Osmanlı Araştırmaları* (50), 175-218. <https://doi.org/10.18589/oa.591632>
- Yalçın, M. (Dü.). (2010). *Tanzimat'tan bugüne edebiyatçılar ansiklopedisi* (3 b., Cilt 2). İstanbul: YKY.
- Yaman, H. S. (2004). *eski harfli dergilerden "Çocuklara Mahsus Gazete" tahlili fihrist-inceleme-metin [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

Bölüm 4

CENAP ŞAHABETTİN'İN ÇEVİRİ DÜZYAZILARI

Gülsün NAKİBOĞLU¹

GİRİŞ

1871 Manastır doğumlu olan Cenap Şahabettin, babası 93 Harbi'nde şehit düşünce ailesiyle birlikte İstanbul'a gelerek burada sırasıyla Eyüp Askerî Rüşdiyesi'ne, Gülhane Askerî Rüşdiyesi'ne, Tıbbiye İdâdisi'ne ve Askerî Tıbbiye'ye devam eder; 1889'da henüz on sekiz yaşındayken doktor yüzbaşı olarak mezun olur ve 1890'da Paris'e dermatoloji ihtisası yapmak üzere gönderilir, 1893'te yurda döner (Tarakçı, 1993, s. 346). Cenap Şahabettin'in şiirle ilk tanışıklığı öğrencilik yıllarına dayanır. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarından itibaren okumayı, araştırmayı seven Cenap Şahabettin şiirle ilgilenmeye de bu dönemde başlar; Şeyh Vasfi, Muallim Naci, Nasuhfendizade Mustafa Asım Efendi vasıtasıyla klasik şiir zevkiyle tanışır (Akay, 2020, s. 26-29). İlk şiirlerini henüz öğrenciyken kaleme alır, Muallim Naci bu şiirlerin yayımlanmasına da vesile olur. Cenap Şahabettin'in yayımlanan ilk şiiri Muallim Naci'nin yönetimindeki *Saâdet* gazetesinin 3 Kasım 1885 tarihli edebiyat köşesinde yer alır (Yalçın, 2010, s. 274) Cenap Şahabettin yayımlanan bu ilk şiirinden sonra şevkle şiirler yazmaya devam ederek gazete ve dergilere gönderir. Paris'te bulunduğu esnada da şiirle ilgilenmeyi sürdürür. Böylece Paris'e gitmeden önce şiirlerinde görülmeye başlanan Recaizade ve Abdülhak Hamid etkisine Fransız şiiri etkisi de eklenir; Cenap Şahabettin'in Paris'te bulunduğu esnada natüralizm modası vardır ve Verlaine ile Mallarmé gözde şairlerdir ayrıca kendisi pek çok şairle temasta bulunmuştur, bunlar arasında Charles Guérin de bulunmaktadır (Enginün, 2006, s. 130-131). 1896-1901 yılları arasında *Servet-i Fünûn* dergisi çevresinde toplanan Ahmet İhsan, Tevfik Fikret, İsmail Safa, Hüseyin Cahit, Halit Ziya, Mehmet Rauf gibi isimlere katılır; "Edebiyat- Cedide" olarak tanınan topluluğun eserlerinde hakikatten kaçarak hayale sığınma, gerçekçi doğa ve çevre betimlemeleri ve estetik kaygılar öne çıkarken musiki ile edebiyat arasında kurmak istedikleri bağ sebebiyle daha önce

¹ Öğr. Gör. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, nakiboglu@itu.edu.tr

evirisi yapmakla iktifa etmemektedir. Yazar, evirilerinin dil ve üslubuna da son derece dikkat etmektedir. Bu eviri dzyazılar ayrıca onun Batı Edebiyatı seçkisi özelliği de arz etmekte olduklarından ayrıca kıymetlidir. şahabettin, bir çevirmen olarak çevireceği eseri seçerken eserin konusundan başlayarak dil ve üslubuna, dönemin edebiyat akımlarından okurun eğilimlerine kadar pek çok farklı kriteri gz önünde bulundurmaktadır. Cenap şahabettin'in iyi bir çevirmen olarak da edebiyat tarihinde yer alması gerektiği bu naçizane yazı ile ortaya konulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akay, H. (1998). *Cenab şahabeddin'in şiirleri üzerine stilistik bir araştırma (şiir tahlilleri)*. İstanbul: Kitabevi.
- Akay, H. (2020). *Servet-i Fünûn şiir estetiği (Cenab şahabeddin'in gözüyle)*. İstanbul: şule
- Akkaymak, E. (2001). *İkdam gazetesindeki hikyeler üzerine bir inceleme (1894-1898) [Yayımlanmamış doktora tezi]*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Andı, K. (1997). *Servet-i Fünûn mecmuasının sistematik indeksi (1891-1901)[yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arslan, N. (2017). Recaizade Mahmut Ekrem'in Atala çevirisini biçimlendiren kültürel ve estetik kaygılar. *Bilig* (81), 139-163.
- Bayık, H. B. (2000). *Cenab şahabeddin'in Servet-i Fünûn Dergisi'nde yayımlanmamış makaleleri [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Proje Ekibi. (t.y.b.). *Lne-i Elhan*. 11.08. 2022 tarihinde Servet-i Fünûn Veritabanı: <http://www.servetifunundergisi.com/lane-i-elhan/> adresinden alındı
- Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Proje Ekibi. (t.y.a.). *Yalı Haylatı*. 11.08. 2022 tarihinde Servet-i Fünûn Veritabanı: <http://www.servetifunundergisi.com/yali-hayalati/> adresinden alındı
- Buttanrı, M. (1997). *İkdam Gazetesi zerine bibliyografik bir inceleme (1894-1900) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Devellioğlu, F. (1992). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lgat* (10 b.). Ankara: Aydın Kitabevi.
- Enginün, İ. (2006). Cenap şahabettin. İ. Parlatır, . Huyugüzel, B. Ercilasun, M. zbalcı, & A. Karaca içinde, *Servet-i fünûn edebiyatı* (s. 103-206). Ankara: Akçağ.
- Enginün, İ. (2008). *Türkçede Shakespeare evirileri ve etkisi*. İstanbul: Dergâh.

- Enginün, İ. (2007). *Yeni Türk edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923)* (3 b.). İstanbul: Dergâh.
- Kaplan, M. (2006). *Türk edebiyatı üzerinde araştırmalar 1* (8 b.). İstanbul: Dergâh.
- Keleş, R. E. (1999). *Mektep dergisinin incelenmesi batı edebiyatından tercümeleler 1891-1898 [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Korkmaz, R. (2020). R. Korkmaz (Dü.) içinde, *Yeni Türk edebiyatı el kitabı 1839-2000* (13 b., s. 13-42). Ankara.
- Luebering, J. (t.y.). *Catulle Mendés*. 07.06. 2022 tarihinde Britannica: <https://www.britannica.com/topic/Parnassian> adresinden alındı
- Morini, M. (2007). *La traduzione, teorie, strumenti, pratiche*. Milano: Sironi Editore.
- Okay, O. (2005). *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı: Fikirler, türler, toluluklar, temalar*. İstanbul: Dergâh Yayınları .
- Özbek, S. (2016). *Nesir yazarı olarak Cenap Şahabettin [yayımlanmamış doktora tezi]*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Rakova, Z. (2016). *Çeviri kuramları*. (Y. Polat, Çev.) [http s://digilib.p.hil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/130676/monography.pdf](http://digilib.p.hil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/130676/monography.pdf): Çevirmenin Yayını.
- Sabit, A. (Dü.). (1303). *İmdâdü'l Midâd*.
- Şahâbeddin, C. (2005a). *Avrupa mektupları*. (N. Şenol, Dü.) İstanbul: Bordo Siyah.
- Şahâbeddin, C. (2018). *Bütün şiirleri* (3 b.). (M. Kaplan, İ. Enginün, B. Emil, N. Birinci, & A. Uçman, Dü) İstanbul: Dergâh.
- Şahâbeddin, C. (1998). *Evrâk-ı eyyâm*. (H. Akay, Dü.) İstanbul: Timaş.
- Şahâbeddin, C. (1994). *İstanbul'da bir Ramazan*. (A. Uçman, Dü.) İstanbul: Kitap.
- Şahâbeddin, C. (1324a). «Râsime-yi Hoşamedî. *Mehâsin* , 1 (3), 147-149.
- Şahâbeddin, C. (2002). *Âfâk-ı Irak: Kızıldeniz'den Bağdat'a hatıralar*. (B. Yorulmaz, Dü.) İstanbul: Dergâh.
- Şahâbeddin, C. (1324b). Aile arasında nezaket. *Mehâsin* , 1 (3), 170-182.
- Şahâbeddin, C. (2015). *Beyrut, Filistin ve Nablus izlenimleri 1918*. (T. Haykır, Dü.) Ankara: Ötüken.
- Şahâbeddin, C. (1886c). Bora. *Sa'âdet* , 2-3.
- Şahâbeddin, C. (1901e). Canlı kuklalar. *Malûmât* (282), 845-846.
- Şahâbeddin, C. (2013). *Çok değil güzel yazan yaşar! Cenap Şahâbeddin'den sanat ve edebiyat üzerine yayımlanmış yazılar*. İstanbul: Babıalı Kültür .
- Şahâbeddin, C. (1886b). Elvedâ! *Sa'âdet* (329), 3.
- Şahâbeddin, C. (1312ğ). Eski dost [I]. *Servet-i Fünûn* (278), 282-283.
- Şahâbeddin, C. (1312h). Eski dost [II]. *Servet-i Fünûn* (280), 315-317.
- Şahâbeddin, C. (1312ı). Eski dost [III]. *Servet-i Fünûn* (281), 331-332.
- Şahâbeddin, C. (1312i). Eski dost [IV]. *Servet-i Fünûn* (282), 348.
- Şahâbeddin, C. (1312j). Eski dost [V]. *Servet-i Fünûn* (283), 361-362.
- Şahâbeddin, C. (1312k). Eski dost [VI]. *Servet-i Fünûn* (285), 393-395.
- Şahâbeddin, C. (1312l). Eski dost [VII]. *Servet-i Fünûn* (288), 26-28.
- Şahâbeddin, C. (2001). *Evrâk-ı leyâl*. (G. Barlas, & İ. Enginün, Dü) İstanbul: Dergâh.

- şahabettin, C. (1312e). Fransin. *Mektep* (55), 875-878.
- şahabettin, C. (1996). *Hac yolunda*. (H. Erdem, Dü.) İstanbul: Kitabevi.
- şahabettin, C. (1901c). Hani bilet. *Malûmât* (291), 991-994.
- şahabettin, C. (1312b). Hayâl-i mâder. *Mektep* (39), 624.
- şahabettin, C. (1895). Hikâye-i müntahâbe. *İkdâm* (435), 3.
- şahabettin, C. (1313d). İhtiyar Aşıka. *Mektep* (53), 846-848.
- şahabettin, C. (1901ç). İki bûse [I]. *Malûmât* (300), 1139-1140.
- şahabettin, C. (1901d). İki bûse [II]. *Malûmât* (302), 1181-1182.
- şahabettin, C. (1312c). İvizler. *Mektep* (47), 745-746.
- şahabettin, C. (1312 f). Karlar altında. *Servet-i Fünûn* (271), 167-171.
- şahabettin, C. (1312n). Lâne-i elhân. *Servet-i Fünûn* (304), 280-283.
- şahabettin, C. (1885a). Melek-sabî. *Sa'âdet* (296), 3.
- şahabettin, C. (1312ç). Mito ile Malina. *Mektep* (47), 747-748.
- şahabettin, C. (1886a). Muhabbet-i ferzendi. *Sa'âdet* (327), 3.
- şahabettin, C. (1901a). Overland treninin gece yolculuğu. *Malûmât* (282), 832-840.
- şahabettin, C. (1312g, Mayıs 30). Ressamın avdeti. *Servet-i Fünûn* , 211-214.
- şahabettin, C. (1312a). Sevdâ-yı nâçiz. *Mektep* (37), 591-592.
- şahabettin, C. (2016). *Suriye mektupları*. (S. Özbek, Dü.) Konya: Çizgi.
- şahabettin, C. (1885b). şeb-i mehtâb. *Sa'âdet* (308), 3.
- şahabettin, C. (2005b). *Tiryaki sözleri*. Ankara: Elips.
- şahabettin, C. (1312m). Yalı hayâlâtı. *Servet-i Fünûn* (288), 18-20.
- şahabettin, C. (1901b). Zevce. *Malûmât* (290), 977-980.
- Tanpınar, A. H. (1997). *19uncu asır Türk edebiyatı tarihi* (8 b.). İstanbul: Çağlayan.
- Tarakçı, C. (1993). *Cenab şahabeddin* (Cilt 7). İstanbul: TDV İslâm Ansiklopedisi.
- Uluğtekin, G. (2009). Le Tartuffe'ten Tartüf'e: Ahmet Vefik Paşadan Bir çeviri-uyarlama. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi* , 30 (30), 123-140.
- Ünalın, Y. (2007). *Mehmet Rauf'un Kadın Dergileri: Mehasin ve Sûs (İnceleme ve Metinler)* [yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Yalçın, M. (Dü.). (2010). *Tanzimat'tan bugüne edebiyatçılar ansiklopedisi* (3 b., Cilt 1). İstanbul: YKY.
- Yazıcı, M. (2005). *Çeviribilim temel kavram ve kuramları*. İstanbul: Multilingual.

Bölüm 5

YALANCI EŞ DEĞER-İKİ DİLLİ SESTEŞ YAPILAR (TÜRKÇE-İBRANİCE ÖRNEĞİ)

Begüm Sultan ÜNSAL¹
Yusuf TATLI²

GİRİŞ

İbranice ile ilgili araştırmalara uluslararası boyutta baktığımızda yapılan çalışmaların çoğunlukla antik İbranice ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. İbranice, konuşma dili ve yazı dili ile sürekli bir değişim/dönüşüm yaşamıştır. İbranice-nin ilerleyip gelişmesi 3000 yıldan fazla süren mucizevi bir dilbilimsel yolculuktur. Modern İbranice ile ilgili çalışmaların İbranice Dil Akademisinin etkisiyle yoğunlaştığını görmekteyiz. İbranice dil akademisi modern anlamda kullanılan İbranice-nin standart kurallarını belirlemektedir. Modern İbraniceye de yeni kelimeler kazandırmak kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Modern İbraniceyi asıl ortaya çıkartan kişi ise Eliezer Ben Yehuda'dır. Onu «İbraniceyi dirilten adam» olarak adlandırmaktadırlar. Eliezer Ben Yehuda 1858 yılında bugünkü Beyaz Rusya topraklarında dünyaya gözlerini açmıştır. Dil gelişiminin de şekillendiği 2,5 yaşından sonra İbraniceyi öğrenmeye başlamış ve 11 yaşında Tevrat ve Talmud'u iyi bir şekilde hem okuyup hem anlayabilecek duruma gelmiştir. Yaşadığı yerde sadece din dili olarak kullanılan İbraniceyi standart bir dil haline getirmeyi kafasına koymuştu.

1881 yılından sonra bugünkü İsrail'e yaşanan ilk 25.000 göç ile dil ile ilgili çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Orta Doğu tarihi ile ilgili eğitim almaya gittiği Sorbonne Üniversitesinde almış olduğu İbranice dersi Eliezer Ben Yehuda'yı çok etkilemiştir. Bu dersin sadece İbranice konuşularak yapılıyor olması, onun kafasında sokak dilinde de konuşulabilir olması gerektiği fikrini uyandırmıştır. O, İbraniceyi tozlu kitap sayfalarından çıkartacaktır. Bunun için, günlük yaşamda karşılaştığı herkesle İbranice konuşmaya başlayarak bu göreve başlamıştır. 13

¹ Öğr. Gör., Trabzon Üniversitesi Rektörlük, begumsultanunsal@trabzon.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, tatliyusuf484@gmail.com

miştir. Türkçe ile ilgili yalancı eşdeğerlik alanında yapılan çalışmalar genellikle diğer Türk lehçeleri ile yapıldığını görülmektedir. Ancak Gouws'a göre, köken ortaklığına bakılmaksızın iki dil arasında; eş sesli ancak kullanıldıkları herhangi bağlamda aynı anlam alanına denk düşmeyen kelimeler ile de yapılır diye görüş belirtilmiştir (2004, s. 799-800).

İki dilli sesteş yapılar mana ve işlev bakımından birbirinden ayrışmakla birlikte sıklık ve eşdizimlilik aarlarından da farklılaşmaktadır. Farklı iki dilde sözcüklerin biçimsel, üslup ve kullanım açısından farklılık gösteriyor olması da yalancı eş değerlilik açısından bir ölçüt oluşturmaktadır. İki dilde benzer görünümlü kelimeler yapıdaş ve yapıdaş olmayan şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Daha sonra yapıdaş kavramı altında "eş yapılı, eş anlamlı" ve "eş yapılı, farklı anlamlı" şeklinde; yapıdaş olmayan kavramı altında ise "benzer görünümlü, farklı anlam, yapı ve köken" ve "benzer görünümlü ve benzer anlamlı, farklı yapı ve kökenli" şeklinde ayrışmaktadır. Bu alışmada Türkçe ve İbrance arasında çıkan sonuca göre yapıdaş olmayan kavram adı altında "benzer görünümlü, farklı anlam, yapı ve köken" olarak bir durum tespit edilmiştir. Türkçe isim olarak kullanılan kelime, İbrance'de fiil olarak da yer alabilmektedir.

Yapılan bazı etimolojik temellendirmelerin sahihliği konusuna girmek ise başka bir araştırmanın konusu olabileceğinden ve bu çalışmayı ilgilendiren kısmın etimolojik arka plan değil de halihazırdaki kullanımlar olduğu gerçeğinden yola çıkılarak etimoloji bahsine girilmemiştir (Samuk, 2022, s. 114).

KAYNAKLAR

- Altun, H., (2020), Yalancı eşdeğerler nasıl tasnif edilmeli? Kazakça ve Türkiye Türkçesi zerine bir deneme. *SUTAD*, (48), 27-46
- Akbaba, D. E. (2007). Nogay Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki yalancı eş değerler. *Bilig*, 42, 151-176.
- Başar, U., Coşgun, G. (2015). İranlılar yabancı dil olarak Türkiye Türkçesi ğretiminde önemli bir sorun: Yalancı eşdeğerlikler. *Uluslararası Eğitim Bilimleri*, 4, 497-512.
- akmak, C. (2014). Türkmen Türkçesinde görülen yalancı eş değer kelimeler zerine. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 3 (5), 15-53.
- Direkci, B.& Gülmez, M. (2012). Güney Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki yalancı değerler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 32, 138-150.
- Gouws, R. H., Prinsloo, D. J. & Schryver, G. M. (2004). Friends will be friends – true or False. *Lexicographic Approaches to the Treatment of False Friends*. In *Proceedings*

- of the Eleventh *EURALEX International Congress, EURALEX 2004*, Lorient, France, July 6-10, 2004, 797–806.
- Hassan Abdullah, R. (2020). *Arapça İle Türkçe arasındaki yalancı eşdeğerliklerin anlam-bilim ve yorumbilim teorilerinden hareketle kelime öğretimine katkısı*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Resulov, A. (1995). Akriba diller ve ‘yalancı eş değerler’ sorunu. *Türk Dili*, 524, 916-924.
- Samuk, O., (2022). Yalancı eş değer/ iki dilli sesteş yapılar: Türkçe-Rusça örneği. *Ijlet*, 10 (2), 112-128
- Traugott, E. C. (2017). Semantic change. Oxford research encyclopedia, linguistics. Erişim adresi: oxfordre.com/linguistics/view/10.1093/acrefore/9780199384655.001.0001/acrefore-9780199384655-e-323?print=pdf (06.09.2022)
- Türk Dil Kurumu, (26.02.2022) tarihinde http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=frontpage&Itemid=1 adresinden erişildi.
- Uğurlu, M. (2011). Lehçe içi aktarmada “yalancı eş değerlik. Icanas. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (International Congress of Asian and North African Studies)*, 1877-1890.

Bölüm 6

HİTİT KRALI I.ŞUPPİLULİUMA'NIN ADININ KÖKENİ HAKKINDA¹

İlker KOÇ²

Yasemin ARIKAN³

GİRİŞ

Hitit arşivlerinde, *Šuppiluliuma* adına sahip üç kişinin varlığı bilinmektedir. Bunlar; İmparatorluk Dönemi kralı I.Šuppiluliuma (M.Ö. 1350-1320), İmparatorluk Dönemi'nin bilinen en son kralı II.Šuppiluliuma/Šuppiluliyama (M.Ö. 1207-?) ve Orta Krallık Dönemi'nde (M.Ö. 15. yy.) tahta tablet kâtibi olarak görev yapan *Šuppiluliuma*⁴dır. Ayrıca bu ad ile ilişkilendirilen iki Geç Hitit Dönemi kralı daha bulunmaktadır: *Pattina (Unqi)*⁵ kralı *Šapalulme*⁶ (M.Ö. 858-857) ile *Kummuh (Kommagene)*⁷ kralı *Ušpilulume*⁸ (M.Ö. 805-773).

¹ Bu çalışma; Prof. Dr. Yasemin ARIKAN danışmanlığında, Dr. İlker KOÇ tarafından Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Anabilim Dalı (Hititoloji)'nda tamamlanmış olan "I.Šuppiluliuma ve Dönemi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

Kısaltmalar için bkz. J.Friedrich-A.Kammenhuber, HW², 1975 vd.

² Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Toplum ve Bilim Uygulama ve Araştırma Merkezi, koc@metu.edu.tr

³ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Hititoloji AD, yarikan@ankara.edu.tr

⁴ KBo V 7 öy. 8, 26, ay. 19. Güterbock, 1940: 34-35; Beal, 2002: 64-65. Ayrıca transkripsiyon için bkz. Riemschneider, 1958: 345 vd. (=LS 1); Gordin, 2015: 106-107 ve dn.438.

⁵ Antakya ve Amik Ovası civarı. Bkz. Alparslan, 2009: 145; Yıldırım, 2016: 702, 703 dn.7. Asurca: KUR-*un-qi/qa-(a-a)*. Bkz. Hawkins, 1974: 81.

⁶ "Hititçe: *Šuppiluliuma*". Bkz. Laroche, 1966: 167; Hawkins, 1970: 78; Hawkins, 1974: 81; Ünal, 2006: 69.

⁷ Yaklaşık olarak bugünkü Adıyaman ilini kapsamaktadır. Bkz. Özkan, 1993: 66; Alparslan, 2009: 146. S.Özkan, 1989'da yayımlanan Malpınar Yazıtı'nda; bu ülkenin adını *Kumaha* olarak yazıldığını ve Geç Hitit Devleti *Kumaha* ile Hitit metinlerinde geçen *Kummaha*'nın aynı olma ihtimalinin güçlendiğini ifade etmiştir. Bkz. Özkan, 1993: 65. Ayrıca *Kum(m)aha* için bkz. Ertem, 1973: 78; del Monte-Tischler, 1978: 220 vd.; del Monte, 1992: 83.

⁸ "Hititçe: *Šuppiluliuma*". Bkz. Laroche, 1966: 167 (hiér. PUR-ÉTANG-*má-s*, Boybeypinarı 1 A, B, C; 3 C 1, C 1-3); Hawkins, 1970: 77; Hawkins, 1974: 79-80; Hawkins, 1981: 149; Hawkins, 2000: 98, 333; HEG (Š/2), 2006: 1191. Boybeypinarı; Adıyaman-Besni ilçesi Keysun (Çataltepe) bucağına bağlı bir köydür. Boybeypinarı Yazıtları, Asur metinlerinde *Ušpilulume* olarak geçen bu kral zamanında inşa edilmiştir. 1931 yılında bulunan yazıtta *Kummuh* kralı *Ušpilulume*'nin adı geçmektedir. Bkz. Hawkins, 1970: 77-78; Özkan, 1993: 70-71. Ayrıca Boybeypinarı Yazıtları hakkında detaylı bilgi için bkz. Gelb, 1939: Lev. 4-7; Hawkins, 1970: 108 vd.; Hawkins, 2000: 334 vd.

KAYNAKLAR

- Akurgal, E. (1987). *Anadolu Uygarlıkları*. İstanbul: Net Yayınları.
- Alp, S. (1952). Hititler Hakkında Yeni Bir Kitap Münasebetiyle. *AÜDTCFD*, 10 (3-4), 241-256.
- Alp, S. (1991a). *Hethitische Briefe aus Maşat-Höyük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Alp, S. (1997). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Kaneş/Neşada Hititlerin Varlığı ve Yoğunluğu. Bilimsel Bir Oluşumun Öyküsü. *ArAn.*, 3 (1), 1-17.
- Alparıslan, M. (2009). *Hititolojiye Giriş* 1. İstanbul: Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü.
- Ardzınba, V. G. (1988). Some Observations on § 168 of the Hittite Laws (in Russian). In P. Vavroušek and V. Souček (Eds.), *Papers on the Ancient Near East Presented at International Conference of Socialist Countries* (Sept. 30-Oct. 3, 1986, řulmu 3, pp. 1-18), Prague: Charles University.
- Arıkan, Y. (2017). Hitit Dininin Tarihi Gelişimi ve Hitit Panteonu. A. Semih Güneri (Ed.), *Yaşar Coşkun'a Saygı Yazıları* içinde (s. 41-72). İzmir: KAM.
- Aslantürk, N. (2014). İşuwa Memleketi Üzerine Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 59-133.
- Barjamovic, G., (2011). *A Historical Geography of Anatolia in the Old Assyrian Colony Period*, CNI 38, Copenhagen: Museum Tusculanum Press and CNI Publications.
- Bawanyepeck, D. (2007a). Die Königinnen auf den Siegeln. In A. Archi, R. Francia (Eds.), *VI Congresso Internazionale di Ittitologia* (5-9 Settembre 2005, SMEA 49 (1), pp. 49-58). Roma: Istituto di Studi sulle Civiltà dell'Efeo e del Vicino Oriente.
- Bawanyepeck, D. (2007b). Bemerkungen zu zwei Siegelabdrücken Suppiluliumas aus dem Nişantepe-Archiv in Boğazköy/Hattusa. M. Alparıslan, M. Doğan-Alparıslan, H. Peker (Ed.), *Belkis Dinçol ve Ali Dinçol'a Armağan* içinde, (s. 63-67). İstanbul: Ege Yayınları.
- Bayram, S., (2021). Asurlu Tüccar Baziya'nın Karahna'ya Sürgün Edilmesi, Y. Kırac U. Alagöz-Z. F. Taşkıran-A. Alpagut (Ed.), *1921-2021 Asırlık Çınar Anadolu Medeniyetleri Müzesi 100 Yaşında* içinde, (s. 175-188). Ankara: Grafiker.
- Beal, R. H. (1986). The History of Kizzuwatna and the Date of the şunaşşura Treaty. *Orientalia*, 55 (4), 424-445.
- Beal, R. H. (2002). The Hurrian Dynasty and the Double Names of Hittite Kings. *Eothen*, 11, 55-70.
- Beran, T. (1967). *Die hethitische Glyptik von Boğazköy I*, WVDOG 76 (Boğazköy-Hattuşa V). Berlin: Verlag Gebr. Mann.
- Bilgiç, E. (1943). Kapadokya Tabletlerine Göre Anadolu Kavimleri Üzerinde Araştırmalar. *AÜDTCFD*, 2 (1), 33-43.
- Bilgiç, E. (1945-1951). Die Ortsnamen der "kappadokischen" Urkunden im Rahmen der alten Sprachen Anatoliens. *AfO*, 15, 1-37.
- Bittel, K. (1937). *Die Kleinfunde der Grabungen 1906-1912*, WVDOG 60 (Boğazköy I). Leipzig: J. C. Hinrichs Verlag.
- Bozgun, ř. (2017). CTH 89: Çiviyazılı Belgelerde Hitit Sınır Kenti *Tiliura* (I). *ArAn*, 11 (1), 29-74.
- Carruba, O. (1998). Tawananna-I. *Babylonia Hieroglyphica*. *ZA*, 88, 114-126.

- Darga, M. (1969). Hitit Metinlerinde Geçen ^{NA4}ZI.KIN=^{NA4}huwaši Kelimesinin Anlamı Hakkında Bir Araştırma. *Belleten*, 33 (132), 493-504.
- Dinçol, A. (1970). *Eski Anadolu Dillerine Giriş*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Dinçol, A. (1982). Hititler. *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, 1, 18-136.
- Dinçol, A., Dinçol, B., Hawkins, J. D., ve diğerleri (1993). The 'Cruciform Seal' from Boğazköy-Hattusa. *IM*, 43, 87-106.
- Ertem, H. (1973). *Boğazköy Metinlerinde Geçen Coğrafya Adları Dizini*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ertem, H. (1974). *Boğazköy Metinlerine Göre Hititler Devri Anadolu'sunun Florası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Feder, Y. (2014). The Semantics of Purity in the Ancient Near East: Lexical Meaning as a Projection of Embodied Experience. *JANER*, 14, 87-113.
- Ferris, J. S. (1944). *Old Assyrian Letters and Business Documents* (BIN VI), New Haven: Yale University Press.
- Forrer, E. (1931). Hajasa-Azzi. *Caucasica*, 9, 1-24.
- Forrer, E. (1938). Quelle und Brunnen in Alt-Vorderasien. *Glotta*, 26 (3/4) 178-207.
- Friedrich, J. (1960, 1967). *Hethitisches Elementarbuch* I-II (Second ed.). Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- Furlani, G. (1936). *La Religione degli Hittiti* (Storia delle religioni 13). Bologna: Zanichelli.
- Gelb, I. J. (1939). *Hittite Hieroglyphic Monuments* (OIP 45). Chicago: The University of Chicago Press.
- Giorgieri, M. (1995). *I testi ittiti di giuramento* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Firenze: Università degli Studi di Firenze.
- Glatz, C. (2020). *The Making of Empire in Bronze Age Anatolia* (First ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Gonnet, H. (1968). Les montagnes d'Asie Mineure d'après les textes hittites. *RHA*, XXVI (83), 93-170.
- Gordin, S. (2015). *Hittite Scribal Circles. Scholarly Tradition and Writing Habits* (StBoT 59). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Götze, A. (1931). Die kleinasiatischen Personennamen auf -uman, -umma in den kappadokischen Tafeln. *ZA*, 40, 260-263.
- Götze, A. (1940). *Kizzuwatna and the Problem of Hittite Geography*. New Haven: Yale University Press.
- Güterbock, H. G. (1940). *Siegel aus Boğazköy I* (AfO Beiheft 5). Berlin: Im Selbstverlage des Herausgebers.
- Güterbock, H. G. (1967). The Hittite Conquest of Cyprus Reconsidered. *JNES*, 26 (2), 73-81.
- Hawkins, J. D. (1970). Hieroglyphic Hittite Inscriptions of Commagene. *Anatolian Studies*, 20, 69-110.
- Hawkins, J. D. (1974). Assyrians and Hittites. *Iraq*, 36 (1-2), 67-83.

- Hawkins, J. D. (1981). Kubaba at Karkamiş and Elsewhere. *Anatolian Studies*, 31, 147-176.
- Hawkins, J. D. (1995). *The Hieroglyphic Inscription of the Sacred Pool Complex at Hattusa (SÜDBURG)* (StBoT Beiheft 3). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Hawkins, J. D. (2000). *Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions*, C. I, B. 1. Berlin-New York: Walter de Gruyter.
- Heinhold-Krahmer, S. (1977). *Arzawa: Untersuchungen zu seiner Geschichte nach den hethitischen Quellen* (THeth 8). Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- Herbordt, S. (2005). *Die Prinzen- und Beamtsiegel der Hethitischen Grossreichszeit auf Tonbullen aus dem Nişantepe-Archiv in Hattusa* (Boğazköy-Hattuşa 19). Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern.
- Herbordt, S., Bawanypeck, D., Hawkins, J. D. (2011). *Die Siegel der Grosskönige und Grossköniginnen auf Tonbullen aus dem Nişantepe-Archiv in Hattusa* (Boğazköy-Hattuşa 23). Darmstadt/Mainz: Verlag Philipp von Zabern.
- Hoffner, H. A. (1967). An English-Hittite Glossary. *RHA*, XXV, 80, 6-99.
- Hoffner, H. A. (1998). Agricultural Perspectives on Hittite. III. *Uluslararası Hititoloji Kongresi Bildirileri*, 16-22 Eylül 1996, Çorum, (s. 319-330).
- Hoffner, H. A. (2009). *Letters from the Hittite Kingdom*. Atlanta: Society of Biblical Literature.
- Hoffner, H. A.-Melchert, H. C. (2008). *A Grammar of the Hittite Language*. Winona Lake-Indiana: Eisenbrauns.
- Kammenhuber, A. (1959). Zur hethitisch-luvischen Sprachgruppe. *ZVS*, 76, 1-26.
- Kammenhuber, A. (1968). *Die Arier im Vorderen Orient*, Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- Klinger, J. (2015). Šuppiluliuma II und die Spätphase der hethitischen Archive. In A. Müller-Karpe, E. Rieken, W. Sommerfeld (Eds.), *Saeculum. Gedenkschrift für Heinrich Otten anlässlich seines 100. Geburtstags*, (StBoT 58, pp. 87-112). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Kloekhorst, A. (2019). *Kanişite Hittite. The Earliest Attested Record of Indo-European* (HdO I/132). Leiden-Boston: Brill.
- Koç, İ. (2022). *I. Šuppiluliuma ve Dönemi* (Yayımlanmamıř Doktora Tezi). Ankara.
- Kronasser, H. (1966). *Etymologie der Hethitischen Sprache* 1. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Kuzuoğlu, R. (2007). *Eski Asurca Metinlerde Geçen Coğrafya Adları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara.
- Laroche, E. (1946-1947). Recherches sur les noms des dieux hittites. *RHA*, VII (46), 7-139.
- Laroche, E. (1960). *Les Hiéroglyphes Hittites*. Paris: Centre National de la Recherche Scientifique.
- Laroche, E. (1966). *Les Noms des Hittites*. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- Laroche, E. (1981). Les Noms des Hittites: Supplément. *Hethitica*, IV, 3-58.
- Laroche, E., (1982). Epithètes et predicats en hittite. In A. Archi, H. Gonnet (Eds.), *Fs Neumann* (pp. 133-136). Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck.

- de Martino, S. (2011). *Hurrian Personel Names in the Kingdom of Hatti* (Eothen 18). Firenze: LoGisma.
- del Monte, G. F-Tischler, J. (1978). *Die Orts- und Gewässernamen der Hethitischen Texte*, RGTC, Band VI. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- del Monte, G. F. (1992). *Die Orts- und Gewässernamen der Hethitischen Texte*, RGTC, Band VI/2. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Mouton, A. (2015). The Sacred in Hittite Anatolia: A Tentative Definition. *HR*, 55 (1), 41-64. Doi: 10.1086/681805.
- Nashef, K. (1991). *Die Orts- und Gewässernamen der altassyrischen Zeit*, RGTC, Band IV. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Oreshko, R. (2012). *Studies in Hieroglyphic Luwian: Towards a Philological and Historical Reinterpretation of the SÜDBURG Inscription* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Freie Universität Berlin.
- Otten, H. (1963). Neue Quellen zum Ausklang des Hethitischen Reiches. *MDOG*, 94, 1-23.
- Otten, H. (1966). Hethiter, Hurriter und Mitanni. *Fischer Weltgeschichte*, 3, 102-176.
- Otten, H. (1995). *Die hethitischen Königssiegel der frühen Großreichszeit*, *Akademie der Wissenschaften und der Literatur* 7. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
- Özkan, S. (1993). Kummuh/Kumaha. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8 (1), 65-80.
- Payne, A. (2015). *Schrift und Schriftlichkeit: Die anatolische Hieroglyphenschrift*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Rieken, E. (2001). *Der hethitische şar-tamhari-Text: archaisch archaisierend?*, Akten des IV. Internationalen Kongresses für Hethitologie Würzburg 4-8 Oktober 1999, StBoT 45. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Riemschneider, K. K. (1958). Die hethitischen Landschenkungsurkunden. *MIO*, 6, 321-381.
- Singer, I. (1983). Western Anatolia in the Thirteenth Century B.C. According to the Hittite Sources. *Anatolian Studies*, 33, 205-217.
- Soysal, O. (2004). *Hattischer Wortschatz in hethitischer Textüberlieferung*, HdO I V. 74. Leiden-Boston: Brill.
- Taracha, P. (2018). A unique logographic writing: Hittite KÜ-ah-hi. *NABU*, 2018/4, 167.
- Ünal, A. (2006). Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi. *ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (3), 67-102.
- Ünal, A. (2016). *Hititçe-Türkçe Türkçe-Hititçe Büyük Sözlük*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Ünal, A. (2018). *Eski Anadolu Siyasi Tarihi 1*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Ünal, A. (2019). *Linguae Hethiticae Grammatica-Hititçe Dilbilgisi*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Ünal, A. ve Girginer, S. (2007). *Kilikya-Çukurova. İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemi'ne Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji*. İstanbul: Homer Kitabevi.
- van Gessel, B. H. L. (1998). *Onomasticon of the Hittite Pantheon*, P. I-II, HdO I V. 33. Leiden-New York-Köln: Brill.
- van den Hout, T. (2020). *A History of Hittite Literacy* (First ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

- von Schuler, E. (1965). *Die Kaşker*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Watkins, C. (2008). Hittite. In R. D. Woodard (Eds.), *The Ancient Languages of Asia Minor* (pp. 6-30). Cambridge: Cambridge University Press.
- Weeden, M. (2013). Names on Seals, Names in Texts. Who Were These Peoples? In A. Mouton, I. Rutherford, I. Yakubovich (Eds.), *Luwian Identities. Culture, Language and Religion Between Anatolia and the Aegean* (pp. 73-86). Leiden-Boston: Brill.
- Weeden, M. (2014). Anatolian Hieroglyphs: Logogram vs. Ideogram. *BBVO*, 23, 81-100.
- Weeden, M. (2020). Back to the 13th or 12th Century BC? The Sudburg Inscription at Boğazky-Hattuşa. *Eothen*, 23, 473-496.
- Wilhelm, G. (1999). Reinheit und Heiligkeit. Zur Vorstellungswelt altanatolischer Ritualistik. In H. J. Fabry-H. W. Jungling (Eds.), *Levitikus als Buch* (pp. 197-217). Bonn: Philo, Band 119.
- Yıldırım, N. (2016). iviyazılı Kaynaklara Gore Patina Krallığı'ndan Unęi Krallığı'na Antakya ve Amik Ovası'nın Tarihsel Sureci. *Belleten*, 80, 701-718.

ÇEVRİMİÇİ KAYNAKLAR

- Tremouille, M.: <https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/hetonom/ONOMASTIdata.html>
Erişim Tarihi: 07.09.2022 (evrimii)

KISALTMALAR

- CAD The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago-Chicago 1956vd.
- CHD The Hittite Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago-Chicago 1980vd.
- CTH E.Laroche, Catalogue des Textes hittites-Paris 1971.
- EDHIL A.Kloekhorst, Etymological Dictionary of the Hittite Inherited Lexicon-Leiden 2008.
- HED J.Puhvel, Hittite Etymological Dictionary-Berlin 1984vd.
- HEG J.Tischler, Hethitisches Etymological Glossar-Innsbruck 1977vd.
- HHw J.Tischler, Hethitisches Handworterbuch, Mit dem Wortschatz der Nachbarsprachen, (IBS 102)-Innsbruck 2001.
- HKM S.Alp, Hethitische Keilschrifttafeln aus Maşat-Hoyuk-Ankara 1991b.
- HW J.Friedrich, Hethitisches Worterbuch-Heidelberg 1952 (1954).
- HZL C.Ruster-E.Neu, Hethitisches Zeichenlexikon (StBoT Beiheft 2)- Wiesbaden 1989.
- KBo Keilschrifttexte aus Boghazkoi-Leipzig-Berlin 1916 vd.
- KUB Keilschrifturkunden aus Boghazkoi-Berlin 1921 vd.